

<p>Logotyp</p> 	<p>Nazwa instytucji</p> <p style="text-align: center;">Muzeum Ustrońskie</p>	
<p>Tytuł jednostki / publikacji / fotografii Wartości Sierpnia 1980, „Polityka”, 27.XI.1982 r., nr 41(1334), Rok XXV, s. nieznaną.</p>		
<p>Ilość stron oryginału 1</p>	<p>Ilość skanów 1</p>	<p>Liczba plików publikacji 5</p>
<p>Autor Jan Szczepański</p>	<p>Wydawnictwo / zakład fotograficzny Robotnicza Spółdzielnia</p>	<p>Skan okładki</p>
<p>Miejsce wydania Warszawa</p>	<p>Rok wydania / Data powstania 1982</p>	
<p>Sygnatura ---</p>	<p>Rodzaj zasobu (np. zdjęcie, czasopismo itp.) artykuł</p>	
<p>Wymiary (wys x szer) 11,5 x 45,7 cm</p>	<p>Stan zachowania ---</p>	<p>Charakterystyka skanowanego obiektu Komentarz do eseju Jana Szczepańskiego umieszczonego w listopadowym numerze krakowskiego czasopisma „Zdanie” pt. „Wartości Sierpnia 1980”, a poświęconego analizie wydarzeń sierpniowych 1980 roku w Polsce pod kątem zmian zachodzących w społeczeństwie polskim.</p>
<p>Hasła przedmiotowe (okres historyczny, postacie, miejsce) XIX wiek, XX wiek, Polska Rzeczpospolita Ludowa, Jan Szczepański,</p>		
<p>Hasła tematyczne (np. miasto, przemysł, kuźnia, letnicy itp.) polityka, społeczeństwo, socjalizm, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, Tygodnik „Polityka”, socjologia, ekonomia, stan wojenny 1981 – 1983, gospodarka, problemy gospodarcze, strajki, rolnictwo, przemysł, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”,</p>		
<p>Prawa autorskie ---</p>		

ZDANIE

kie, rubryka „Cudzym zdaniem”, a w niej takie zdanie Jerzego J. Wiatra: „Pierwszy dzień, w którym zapomnimy, co spowodowało Sierpień 1980, otworzy drogę do następnego sierpnia”.

WARTOŚCI SIERPNI 1980

Pokazywano niedawno w telewizji dyrektora jakiejś małej fabryczki, który przechwalał się przed kamerą: my tu mamy bardzo dobrą załogę, panie redaktorze, tutaj w sierpniu nikt nie strajkował... Temu panu wydaje się, że po 13 grudnia można o Sierpniu tylko negatywnie, ale jest też postawa tej całkowicie przeciwstawna; o tym co stało się wówczas niektórzy gotowi są mówić tylko na klęczkach. Może czas sprawi, że patrząc z perspektywy, coraz bardziej obiektywnie, nauczymy się myśleć o tym, cośmy wtedy tworzyli.

Krakowskie „ZDANIE” niemal w każdym numerze drukuje teksty poświęcone „16 miesiącom”. W ostatnim, listopadowym numerze zwraca uwagę esej Jana Szczepańskiego pt. „Wartości Sierpnia 1980”. Autora w niezwykle skomplikowanym zjawisku, jakim był „Sierpień 80”, interesuje „przede wszystkim rodzimy proces zachodzący w społeczeństwie polskim”, pomija zatem kontekst międzynarodowy, stawia również poza nawiasem rozgrywki polityczne wewnątrz grup sprawujących władzę, skupiając się wyłącznie na tym „co wyrastało z dążeń mas, a nie było planowane w sztabie polityków, co politycy mogli tylko wykorzystać, ale nie tworzyć”.

J. Szczepański wyraźnie podkreśla robotniczy, rewolucyjny charakter wystąpień. „Jak powiedział ktoś, po przeszło trzydziestu latach rewolucyjnego wychowania, masy pracujące nauczyły się rewolucyjnych wystąpień. Ruch ten wykazał bowiem, że władza rewolucyjna z nazwy, powinna pamiętać o wszystkich wymaganiach jakie jej ta nazwa stawia. Ruch ten świadczył również o tym, że zarówno organizatorzy strajków jak i masy pracowników dobrze zdawały sobie sprawę z wewnętrznej słabości i niezdecydowania grup sprawujących władzę, wybierając moment dający szansę powodzenia ruchu. Została także zademonstrowana teza, tyle razy werbalnie powtarzana, że masy pracownicze są źródłem siły partii sprawującej władzę i że ponadto metody władzy nie liczącej się z siłą mas muszą spotkać się z oporem, a klasa robotnicza znajdzie w sobie dosyć determinacji i siły, by swoją partię przywołać do porządku. To poczucie wagi i siły już w klasie robotniczej pozostanie i będzie ona czuwała nad szczerością deklaracji intencji partii i rządu”.

„Sierpień 80” to także początek jeszcze jednej próby odnowy ustroju socjalistycznego w Polsce i form jego funkcjonowania. Partia rządząca wyciągnęła wnioski z błędów popełnianych w przeszłości. Szczególnie znaczenie miał IX Zjazd. »Uchwały IX Zjazdu określiły zasady odnowy w partii oraz wynikające z nich zasady odnowy we władzach państwowych. Powstaje dzisiaj pytanie: co z tego wielkiego i szerokiego ruchu pozostaje jako wartość trwała? Niewątpliwie wartością trwałą pozostają ustawy opracowane i uchwalone przez Sejm, takie jak ustawa o samorządzie, o cenzurze, a także tych kilkadziesiąt ustaw uchwalonych w 1981/82, których projekty zostały podjęte jako skutek dążenia do odnowy. Są to przede wszystkim ustawy o reformie gospodarki, a także kompleks ustaw o kulturze, szkolnictwie wyższym, karcie nauczyciela, itd. Trwała wartością pozostały uchwały IX Zjazdu PZPR».

Inne trwałe, istotne wartości, o jakich pisze J. Szczepański to przede wszystkim: „idea niezależnych związków zawodowych jako siły kontrolnej i przeciwwagi dla administracji gospodarczej, ograniczającej samowładzę administracji. Konkretyzacja idei poszanowania godności pracownika zgodnie z podstawowymi zasadami ideologii socjalizmu. Idea rzeczywistego samorządu pracowniczego jako czynnika współzarządzającego przedsiębiorstwami i nadanie koncepcjom samorządu realnego sensu. Żądanie konkretyzacji ogólnych sformułowań doktrynalnych ustroju. Zasada odpowiedzialności władz za swoje działania, która znalazła swój prawny wyraz w powołaniu Trybunału Stanu. Konkretyzacja zasad sprawiedliwości społecznej. Żądania urealnienia konstytucyjnych zasad funkcjonowania Sejmu i Rad Narodowych, tzn. stosowania tych zasad w praktyce.”

„Utrwalił także (Sierpień) — czytamy dalej — w społeczeństwie, a przynajmniej w wielu grupach, poczucie prawa obywatelskiego do otwartego wypowiedzenia poglądów, domagania się prawdziwej i oszernej informacji o sprawach życia publicznego...”

Esaj profesora Szczepańskiego otwiera numer „Zdania”, na ostatniej zaś kolumnie miesięcznika, jak zwy-